

Βρυξέλλες, 12 Μαΐου 2021
(OR. en)

8633/21

CT 63
ENFOPOL 177
COTER 61
JAI 519

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΗΜΕΙΟΥ «I/A»

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 8036/1/21 REV 1

Θέμα: Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στην απειλή που συνιστούν η τρομοκρατία και ο βίαιος εξτρεμισμός, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στις αντιτρομοκρατικές αρχές και τις αρχές καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού καθώς και στις δραστηριότητές τους
– Έγκριση

1. Στις 7 Δεκεμβρίου 2020, η τότε αναλαμβάνουσα πορτογαλική Προεδρία απέστειλε ερωτηματολόγιο σχετικά με τις πολιτικές για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης στις φυλακές (CM 5237/20), προκειμένου να αξιολογήσει τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στην απειλή που θέτουν η τρομοκρατία και ο βίαιος εξτρεμισμός, ιδίως στις δραστηριότητες των αρχών καταπολέμησης της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού.

2. Το συνημμένο σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου με θέμα «Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στην απειλή που συνιστούν η τρομοκρατία και ο βίαιος εξτρεμισμός, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στις αντιτρομοκρατικές αρχές και τις αρχές καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού καθώς και στις δραστηριότητές τους», βασίζεται στις απαντήσεις των κρατών μελών στο ερωτηματολόγιο, στις συζητήσεις κατά τις συνεδριάσεις της Ομάδας «Τρομοκρατία» (TWP) στις 6 Ιανουαρίου και στις 28 Απριλίου 2021, στις γραπτές παρατηρήσεις, τις παρουσιάσεις και τις αξιολογήσεις των κρατών μελών καθώς και του INTCEN και της Ευρωπόλ επί του θέματος, στις εργασίες της Επιτροπής σχετικά με τον αντίκτυπο της COVID-19 στις δράσεις πρόληψης¹, και στις εργασίες του συντονιστή αντιτρομοκρατικής δράσης της ΕΕ².
3. Τα συμπεράσματα θα πρέπει επίσης να εξεταστούν στο πλαίσιο της συζήτησης προσανατολισμού του Συμβουλίου που έχει προγραμματιστεί για τις 8 Ιουνίου 2021 με θέμα «COVID-19 και καταπολέμηση της εγκληματικότητας: ένα έτος μετά» και του σχεδίου συμπερασμάτων της Ομάδας «Επιβολή του νόμου» για το ίδιο θέμα.
4. Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων καλείται να επιβεβαιώσει τη συμφωνία επί του σχεδίου συμπερασμάτων του Συμβουλίου, ως έχει στο παράρτημα, και να το υποβάλει στο Συμβούλιο προς έγκριση.

¹ «Preventing radicalisation during pandemics» (Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης σε περιόδους πανδημίας) και «Strategic orientations on a coordinated EU approach to prevention of radicalisation for 2021 - Priorities and key actions» (Στρατηγικοί προσανατολισμοί για μια συντονισμένη προσέγγιση της ΕΕ για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης για το 2021 – Προτεραιότητες και κομβικές δράσεις).

² Τρομοκρατία εν καιρώ κορονοϊού: η εξέλιξη της τρομοκρατικής απειλής λόγω της κρίσης COVID-19 (7838/1/20 REV 1).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΜΕ ΘΕΜΑ

«Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στην απειλή που συνιστούν η τρομοκρατία και ο βίαιος εξτρεμισμός, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στις αντιτρομοκρατικές αρχές και τις αρχές καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού καθώς και στις δραστηριότητές τους»

Εισαγωγή

1. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώνει ότι η τρομοκρατική απειλή για τα κράτη μέλη, αν και παραμένει υψηλή, δεν έχει προς το παρόν αυξηθεί ως αποτέλεσμα της πανδημίας COVID-19. Ωστόσο, ορισμένες τρομοκρατικές δραστηριότητες έχουν μεταφερθεί σε μεγαλύτερο βαθμό στο διαδίκτυο και παρατηρείται ήδη αυξημένη ριζοσπαστικοποίηση εντός ορισμένων ομάδων.
2. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι οι αντιτρομοκρατικές αρχές και οι αρχές καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού κλήθηκαν να προσαρμοστούν στους περιορισμούς που δημιούργησε η πανδημία COVID-19 και να βασίζονται όλο και περισσότερο σε επιγραμμικές (ασφαλείς και αποδοτικές) ικανότητες.
3. Το Συμβούλιο εκτιμά επίσης ότι, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας COVID-19 ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στις τρομοκρατικές και βίαιες εξτρεμιστικές απειλές, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ευνοϊκών συνθηκών ριζοσπαστικοποίησης για διάφορα ιδεολογικά φάσματα.
4. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο δεσμεύεται να διασφαλίσει ότι οι αντιτρομοκρατικές αρχές και οι αρχές καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού στα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους τα κατάλληλα μέσα και εργαλεία που θα τους επιτρέπουν να ανταποκρίνονται συνεχώς και αποδοτικά στις μεταλλασσόμενες τρομοκρατικές και εξτρεμιστικές απειλές.

Τρέχουσα κατάσταση

5. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στις αντιτρομοκρατικές αρχές και στις αρχές καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού ποικίλλει· οι υπηρεσίες πληροφοριών ασφαλείας και η πλειονότητα των αρχών επιβολής του νόμου αντιμετώπισαν περιορισμούς σε ορισμένες από τις δραστηριότητές τους, όπως στις διάζωσης συναντήσεις ή τα επιχειρησιακά καθήκοντα, ενώ άλλες αρμόδιες αρχές δεν είχαν ανάλογες εμπειρίες.

6. Το Συμβούλιο τονίζει ότι ο ρόλος της επιγραμμικής διάστασης έχει αυξηθεί από την έναρξη της πανδημίας, όχι μόνο επειδή ορισμένες από τις τρομοκρατικές και εξτρεμιστικές απειλές έχουν μετατοπιστεί όλο και περισσότερο από την πραγματική ζωή στη διαδικτυακή (π.χ. επικοινωνίες, χρηματοδότηση, προπαγάνδα, ριζοσπαστικοποίηση, στρατολόγηση κλπ.) με πιο εκτεταμένη χρήση ενός ευρέος φάσματος νέων τεχνολογιών και εργαλείων (κρυπτονομίσματα, κρυπτογραφημένες εφαρμογές, αποκεντρωμένοι ιστότοποι 3.0 κλπ.), αλλά και επειδή οι αντιτρομοκρατικές αρχές και οι αρχές καταπολέμησης του βίαιου εξτρεισμού υποχρεώθηκαν να στραφούν σε (περισσότερο) επιγραμμικές δραστηριότητες για την καθημερινή τους εργασία.
7. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει τις προκλήσεις που έχει δημιουργήσει η πανδημία COVID-19 για την άσκηση των καθημερινών καθηκόντων των αντιτρομοκρατικών αρχών και των αρχών καταπολέμησης του βίαιου εξτρεισμού, ιδίως κατά τον χειρισμό διαβαθμισμένων πληροφοριών, και αναγνωρίζει την ανάγκη να εξευρεθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ αφενός της διασφάλισης της επιχειρησιακής ικανότητας και της ασφάλειας για τις επιγραμμικές δραστηριότητες κατά της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεισμού, και αφετέρου της τήρησης των κανόνων για τον χειρισμό διαβαθμισμένων πληροφοριών.
8. Ωστόσο, το Συμβούλιο επισημαίνει ότι, παρόλο που οι διά ζώσης συναντήσεις και δραστηριότητες είναι καίριας σημασίας για τις δραστηριότητες καταπολέμησης της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεισμού, ιδίως όταν αυτές βασίζονται σε «σχέσεις εμπιστοσύνης», είναι δυνατόν να καρποφορήσουν κοινές προσπάθειες και αμοιβαίες συνέργειες και μέσω διαδικτύου, κάτι που θα επιτρέψει στις αρχές να εξοικονομήσουν χρόνο και οικονομικούς και περιβαλλοντικούς πόρους εφόσον το επιτρέπουν οι απαιτήσεις εμπιστευτικότητας και η ασφάλεια των δικτύων.
9. Μολονότι το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η πανδημία COVID-19 δεν έχει οδηγήσει σε σαφή αύξηση των τρομοκρατικών επιθέσεων, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, είναι πιθανόν η πανδημία και οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειές της να αποδειχθούν πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη εξτρεμιστικών αφηγημάτων (για διάφορες ιδεολογίες). Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι εξτρεμιστικές ομάδες της άκρας αριστεράς, της άκρας δεξιάς, και οι ομάδες ισλαμιστών εξτρεμιστών έχουν ήδη εντάξει την COVID-19 στα αφηγήματά τους. Άλλες σχετικές προβληματικές σχετίζονται με την αβεβαιότητα και το άγχος που δημιουργεί η πανδημία, καθώς και με το γεγονός ότι δαπανώνται περισσότερες ώρες την ημέρα στο διαδίκτυο, κάτι που μπορεί να αυξήσει την ευαλωτότητα σε βίαια εξτρεμιστικά αφηγήματα.

10. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι ορισμένα βίαια παρακλάδια των κινημάτων «αρνητών του κορονοϊού» και ομάδων που αντιτίθενται στα μέτρα των κυβερνήσεων για τον έλεγχο της πανδημίας COVID-19, τα οποία έχουν αποτελέσει πόλο έλξης για εξτρεμιστές διαφόρων ιδεολογικών καταβολών, ενδέχεται στο απώτερο μέλλον να αποτελέσουν απειλές για τη δημόσια ασφάλεια λόγω της δυνητικής πιθανότητας να καταφύγουν σε βίαιες πράξεις· συνεπώς, ανάλογα με το πώς θα εξελιχθούν, ενδέχεται να απαιτηθούν περαιτέρω ενέργειες για την αντιμετώπισή τους.

Ανάγκη ανάληψης δράσης

11. Λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης, το Συμβούλιο αναγνωρίζει το έργο που έχει ήδη επιτελεσθεί στα κράτη μέλη, εντός των οικείων εθνικών πλαισίων και μέσω των αρμόδιων αρχών τους, για τη συνεχή επικαιροποίηση της κατανόησης και της αξιολόγησης της επιγραμμικής διάστασης της τρομοκρατικής και βίαιης εξτρεμιστικής απειλής, και καλεί τα κράτη μέλη να συμβάλλουν διαρκώς στην κατανόηση και την αξιολόγηση σε εθελοντική βάση, παρέχοντας πληροφορίες στα αρμόδια όργανα της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, και εντός των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, το Κέντρο ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ (INTCEN) και η Ευρωπόλ θα πρέπει να συνεχίσουν να εμπλουτίζουν την αξιολόγησή τους όσον αφορά τον αντίκτυπο της πανδημίας στις τρομοκρατικές επιχειρήσεις, καθώς και τις πιθανές απόπειρες τρομοκρατικών οργανώσεων και βίαιων εξτρεμιστικών ομάδων να εκμεταλλευτούν την τρέχουσα κρίση.
12. Το Συμβούλιο ΚΑΛΕΙ τα κράτη μέλη να θέσουν ταχέως σε εφαρμογή τις διατάξεις του κανονισμού για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο³ και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και την μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου να παρέχουν συνεχή στήριξη για τα κράτη μέλη με την τεχνική και επιχειρησιακή εμπειρογνομosύνη τους.
13. Με βάση τη διαδικτυακή διάσταση των τρομοκρατικών και βίαιων εξτρεμιστικών απειλών και άλλων συναφών φαινομένων, όπως η πόλωση της κοινωνίας, η παραπληροφόρηση και τα βίαια κινήματα των «αρνητών του κορονοϊού», καθώς και με δεδομένο τις τρέχουσες τεχνολογικές δυνατότητες, όπως αυτές που συνδέονται με την τεχνητή νοημοσύνη, το Συμβούλιο ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η επιρροή των αλγορίθμων και ο ρόλος τους στην υποδαύλιση της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού είναι ένα ακόμη βασικό στοιχείο που χρήζει προσοχής⁴.

³ [Θα προστεθεί η ημερομηνία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα]

⁴ 12735/20: The role of algorithmic amplification in promoting violent and extremist content and its dissemination on platforms and social media (Ο ρόλος της αλγοριθμικής ενίσχυσης σήματος στην προώθηση του βίαιου και εξτρεμιστικού περιεχομένου και στη διάδοσή του σε πλατφόρμες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης) (έγγραφο του συντονιστή αντιτρομοκρατικής δράσης της ΕΕ, Δεκέμβριος 2020).

14. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΝΤΑΙ να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την πρόληψη όλων των τύπων παράνομης εξτρεμιστικής και τρομοκρατικής προπαγάνδας, της διέγερσης σε βιαιοπραγίες και της παράνομης χρηματοδότησης της ρητορικής μίσους και του βίαιου εξτρεμισμού, ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ τον σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι μεσάζοντες των παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου στην καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου και της μαζικής του διάδοσης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τις ψηφιακές υπηρεσίες που τελεί αυτή τη στιγμή υπό συζήτηση.
15. Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στις αναδυόμενες απειλές και τους κινδύνους για την ασφάλεια, καθώς και στις ευκαιρίες που απορρέουν από τις νέες τεχνολογίες. Υπογραμμίζει τον ρόλο του κόμβου καινοτομίας της ΕΕ ως παρατηρητηρίου των νέων τεχνολογικών εξελίξεων και κινητήριας δύναμης της καινοτομίας, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη τυποποιημένων τεχνικών λύσεων για τα κράτη μέλη στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας σύμφωνα με την εντολή κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσίας.
16. Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς που επιβάλλει η πανδημία COVID-19, καθώς και την εκτίμηση ότι μέρος των προσπαθειών και των συνεργειών ενδέχεται να λαμβάνει χώρα στο διαδίκτυο —ανεξάρτητα από τις ασφαλείς πλατφόρμες και συστήματα επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται ήδη από τις αρμόδιες αρχές για τη συνεργασία μεταξύ και εντός των κρατών μελών— το Συμβούλιο ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ και ΤΟΝΙΖΕΙ επίσης ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να συνεχιστεί η ανάπτυξη ασφαλών συστημάτων βιντεοδιάσκεψης που θα επιτρέπουν τη διεξαγωγή συζήτησης με αντικείμενο διαβαθμισμένες πληροφορίες. Το Συμβούλιο ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ επίσης ότι είναι σημαντικό να συνεχιστεί η ανάπτυξη ασφαλών διαύλων για τη γραπτή ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών.
-